

Kansanlähetys ja karismaattisuus 2014–18

Hannu Väliaho

Kirjoittaja, prof. Hannu Väliaho on toiminut aktiivisesti ns. viidennessä herätysliikkeessä (Kansanlähetys). Hän on yksi Uusi Tie -lehden perustajista. Väliaho on kirjannut ylös Uusi Tie -lehden linjauksia vuodesta 2014 alkaen. Hän jakaa monen muun huolen siitä, kuinka Kansanlähetyksessä on lähestytty väärää karismaattisuutta, mm. eng. New Vine -liikettä, joka on ns. ”Toronton” herätyksen versoja. New Vine -liike tukee myös NAR (New Apostolic Reformation) -kulttia pitäen yhteyksiä mm. Bill Johnsonin Bethel srk:aan.

Taustaksi

Mika Tuovinen aloitti Suomen Ev.lut. Kansanlähetysten (SEKL) lähetysjohtajana vuoden 2012 alusta. Ote hänen ohjelmajulistuksestaan Uudessa Tiessä (UT) 10.2.2011: ”En voi pitää itseäni karismaattikkona, mutta suhtaudun karismaattisuuteen avoimen lämpimästi. Kansanlähetyksessä pitää olla tilaa myös karismaattiselle toiminnalle.”

Vuosi 2014

UT 24.7.2014. Kritiikkiä David Herzogia kohtaan: Pasi Turunen (väärä luomisoppi), Juha Ahvio (panteismi), Leevi Launonen (korostus ihmeissä)

UT 18.9.2014. Armolahjoista: Keskustelu STI:ssä (Ville Auvinen, Jussi Miettinen, Jari Rankinen) ja Jussi Miettisen kolumni (kaksi leiriä: sessionistit ja continuationistit).

UT 27.11.2014. Matti Korhonen: Erilaisten jumalanpalvelusten äärellä, mm. karismaattinen jumalanpalvelus (armolahjat; etuja ja haittoja)

Vuosi 2015

UT 15.1.2015. Leif Nummela Kansanlähetysten suhteesta karismaattisuuteen: Pyhällä Hengellä täyttyminen Sanan kautta. Jos sana ja Henki erotetaan, se on kaikkien harhaoppien äiti. – Jumala parantaa sairaan, jos se on hänen tahtonsa.

UT 22.1. ja 5.2.2015. Taivasturismi-kirjallisuus (Leif Nummela, Matti Korhonen, Pasi Turunen): Totuus tuonpuoleisista löytyy Raamatusta eikä ihmisten kokemuksista.

UT 26.2.2015. J. Lee Grady: Karismaattinen liike on uudistuksen tarpeessa (15 teesiä; Grady hyväksyy nykyajan apostolit). Leif Nummelan kommentti: Teesit muodostavat hyvän lähtökohdan keskustelulle epäterveistä ilmiöistä.

UT 12.3.2015. Lari Launonen: Ihmeet nykyaikana (Craig Keener, tutkimuksia)

UT 12.3.2015. Pääkirjoituksessa kritisoidaan taannoista Kirkon kasvu -liikettä: Kasvusta tuli kaikkea ohjaava periaate, joka välillä ohitti myös uskollisuuden Jumalan sanalle.

UT 23.4.2015. Johanna Sandbergin¹ haastattelu

UT 21.5.2015. Jussi Miettisen kolumni: Miten Jumala johdattaa? (Oikea ja väärä suhtautuminen Jumalan johdatukseen)

UT 11.6.2015. Hannu Uusmies: Armolahjoista (Risto Rautkosken vastine 9.7.2015)

UT 18.6.2015. Alfa-kurssit²

Healing Rooms³ Kuopion torilla Kansanlähetyksen kanssa 27.6., 25.7. ja 15.8.2015 (evankeliointia, rukousta ym.). <https://www.facebook.com/pg/Healing-Rooms-Kuopio-798867750196797/posts/>

UT 2.7.2015. Kristilliset TV- ja radiokanavat Suomessa

Kansanlähetyspäivät Turussa 3.-5.7.2015. ”Ohjelmassa on tälläkin kertaa tarjolla raamattuopetusta, haastatteluja, ylistystä ja rukousta... Kansanlähetyspäiviä edeltää 2.-3.7. järjestettävä ennakkoseminaari, [joka] ... järjestetään yhteistyössä Hengen uudistus kirkossamme -järjestön kanssa.” <http://lupaus.net/uutiset/kansanlahetyspaivat-turun-messukeskuksessa-3-5-7/>

Pirkkalainen 1.7.2015. Jeesus-päivä Suupantorilla ma 6.7. klo 12–16. Musiikkia, sanaa, Gospel-riders, lettu- ja kahvitarjoilu. Järj. Pirkkalan metodistiseurakunta, Kansanlähetyksen, Healing Rooms³ ja Pikri ry. <https://pirkkalainen.com/lehdet//2015/Nro%2027%20Pirkkalainen%201.7.15%20.pdf>.

UT 16.7.2015. Pyry Winterin kolumni (”Rukoillessani Kansanlähetyspäivien puolesta Herra puhui minulle ilmestyksenomaisesti, että hänen kirkkautensa tulee täyttämään Turun messukeskuksen.”)

UT 19.11.2015. Menestysteologian kritiikkiä liittyen 14.11.2015 pidettyyn Älkää eksykö -tapahtumaan (Prem Kodali Intiasta, Tapani Suonto, Juhani Huotari)

UT 17.12.2015. Antero Laukkasen⁴ haastattelu

Vuosi 2016

UT 25.2. ja 10.3.2016. Kritiikkiä äärikarismaattisuutta kohtaan liittyen vasta ilmestyneeseen kirjaan Koetelkaa kaikki (Aikamedia). Heimo Enbuska: Uusi apostolinen reformaatio (valtateologia, nykyajan apostolit, ajatus kaikille uskoville kuuluvasta terveydestä). – Pääkirjoituksessaan 25.2. Leif Nummela toteaa: ”On tärkeää nostaa esille se, mitä näiden [äärikarismaattisten] liikkeiden piirissä opetetaan ja mitä siellä tapahtuu.” – Leevi Launonen: Huolestuttavassa karismaattisuudessa sisäiset subjektiiviset tunnot ohittavat Raamatun sanan. Voidaan ajautua palvomaan ja rukoilemaan Pyhää Henkeä niin, että Jumalan kolminaisuus ja Kristuksen merkitys häviävät.

Kansanlähetyspäivät 1.-3.7.2016 Ryttylässä. Polttopiste-puheessaan Mika Tuovinen käsitteli mm. suhtautumista karismaattisuuteen. Hän antoi suuntaviittoa oikealle suhtautumiselle armolahjoihin ja varoitti väärästä karismaattisuudesta. ”Meidän on varottava opetusta, jossa käsky ’Uskokaa evankeliumi!’ vaihtuu käskyyn ’Uskokaa ihmeisiin!’” [UT 7.7.2016, <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/lahetysohjtaja-tuovinen-ihmeet-eivat-evankeliumin-sisaltoa-seurausta/>] – Mirja Eskelisen palaute 14.7.2016: Kiitos Mika Tuoviselle. Polttopistepuheesta: ”Ihmeet eivät ole evankeliumin sisältöä vaan seurausta.” Eskelinen: ”Ympäri Suomen levitetään niin sanottuja rukouspaikkoja [Healing Rooms³], joissa armolahjat ja erityisesti tiedonsanat sekä parantaminen ovat keskiössä.”

UT 29.9.2016. Toni Kokkonen: viisi virkaa Ef. 4:11:ssä. Profeetan viran palauttaminen? Vesa Ollilainen (UT 13.10.2016): Apostolit ja profeetat ottivat vastaan ilmoituksen. Tänä päivänä apostoleina tai profeettoina esiintyvät ovat osoittautuneet valheapostoleiksi ja vääriksi profeetoiksi.

UT 17.11.2016. Armolahjat. Tapio Syrjätie (kielillääpuhuminen⁵ ym.), Ari Auranen (armolahjojen koko kirjo), Asko Matikka (sisäisen eheytyminen⁶), Teija Patjas (johtaminen).

Vuosi 2017

UT 13.4.2017. Uutinen lontoolaisen Hillsong-seurakunnan⁷ pastorin vierailusta Helsingin Saalem-seurakunnassa.

UT 27.4.2017. Pääkirjoituksessaan Leif Nummela kritisoi äärikarismaattisuutta liittyen juuri ilmestyneeseen kirjaan Terho Miettinen, Raija Pelli, Harhaanjohtajat – vahvassa uskossa (Docendo). ”Heikkouksistaan huolimatta kirja haastaa ... toteamaan: osassa suomalaista herätyskristillisyyttä tarvitaan kipeästi hengellistä ja opillista raitistumista.” Nummela ottaa esille Raamatun ulkopuolisen ilmoituksen, ”hihhuloinnin”, ajatuksen kaikkien paranemisesta, opin demoneista ja taloudellisen huijaamisen.

UT 11.5.2017. Patrick Tiaisen lankeemus ja irtisanoutuminen Kokkolan Uskon sana -seurakunnan johtajuudesta.

Hannu Väliahon kirjeestä Mika Tuoviselle 18.8.2017. ”SEKL:llä on melko läheiset suhteet Hengen uudistukseen (HU), joka on karismaattisen liikkeen ilmentymä Suomessa. Olisi otettava huomioon, että HU:n juuret ovat helluntailiikkeessä. Toisaalta HU haluaa olla kirkollinen liike: minne kirkko menee, sinne HU:kin (esim. naispappeus). Se siis haluaa välttää protestien esittämistä kirkolle. Otan esille kolme ’ikkunaa’, jotka valottavat HU:n luonnetta.

1. Matti Väisänen ... meni [alkuvuodesta 1979] mukaan HU:n työryhmään, joka suunnitteli toiminnan. Hän esiintyi myös puhujana HU:n kokouksissa. Keväällä 1980 työryhmään valittiin mukaan yksi katolinen ja yksi ortodoksi. Ja Matti joutui toteamaan, että HU:n kasteteologia on luterilainen mutta Pyhän Hengen teologia helluntailainen. Niinpä hän erosi HU:n työryhmästä. [Hannu Väliaho, Kansanlähetys ja karismaattinen liike 1971–84, Ajankohtainen teologia 2/2011, 6–42; Viides.net > Aineistoja > Yleisesitykset]

2. Hyvinkään seurakunnassa järjestettiin lokakuussa 2011 Hengen uudistuksen perustaman Kirkonrakentajat ry:n vastuulla oleva kirkon papeille tarkoitettu päivän mittainen valtakunnallinen seminaari karismaattisuudesta. Pääpuhujana oli roomalaiskatolinen ’karismaattisuuden huippuasiantuntija’, professori Raniero Cantalamessa Milanosta.

3. Elokuussa 2012 HU järjesti Hyvinkäällä seurakunnan kanssa valtakunnallisen kesätapahtuman, jossa oli mukana eri kirkkokunnat ja eturivin karismaatikkoja. (Per-Olof Malkilta saatu ennakkotieto 2.9.2011)

HU:n teologia on edellä olevan mukaan varsin epämääräistä. Arvostettu norjalainen teologi Carl Fr. Wisløff totesi Menkää siis -lehdessä 8/1980, että luterilaisuus ja karismaattinen liike eivät sovi yhteen. Hänen kannanottonsa pätee myös HU:een, joka on osa kansainvälistä karismaattista liikettä.”

Kustannus Oy Uusi Tie julkaisi v. 2017 kirjan Vesa Ollilainen, Ihmeet ja äärikarismaattisuus. Kirjassa todetaan mm.: ”Apostolin ja profeetan virkojen siirtäminen sellaisinaan tähän päivään ei onnistu” (s. 128).

Vuosi 2018

UT: Johanna Sandbergin¹ kolumnit 4.1., 26.4. ja 9.8.2018

UT 29.3.2018. Alfa-kursseista²

Globaalit megatrendit ja maailmanlähetys -seminaari Ryttylässä 27.4.2018.

UT 4.5.2018: Seminaarissa etsittiin vastausta mm. seuraaviin kysymyksiin: Mikä on hengellinen koti ja mitä on karismaattisuus? Mitä karismaattisilta yhteisöiltä voidaan oppia? Mukana olivat mm. Mark Aldridge⁸, Johanna Sandberg¹, Jukka Jämsén⁹, Marko Huhtala¹⁰.

<http://sekl.fi/event/globalit-megatrendit-ja-jumalan-lahetys-seminaari/> (seminaarin ohjelma)

<https://www.youtube.com/watch?v=xNBjy7ma2Bg> (Mark Aldridge 1/2)

<https://www.youtube.com/watch?v=YrhsVozvW9I> (Mark Aldridge 2/2)

<https://www.youtube.com/watch?v=whJ00tGx36o> (Vesa Ollilainen)

<https://www.youtube.com/watch?v=ht90Ho72Oec> (Jaakko Rusama)

Luennoissaan Mark Aldridge sanoi mm.: ”Uuden testamentin [mukaisen] seurakunnan täytyy olla sellainen, että siinä on apostoleja, jotka lähetetään, ja profeettoja, jotka näkevät” (Ef. 4:11) ja ”Meidän tulee vapauttaa apostolit, profeetat...”

Per-Olof Malkin kirjeestä Hannu Väliaholle 10.5.2018. ”Mika Tuovinen julkisella Facebook-sivullaan kertoi käyneensä Tukholmassa tutustumassa Hillsong-toimintaan⁷ ja saaneensa siitä hyvin paljon. Hän esitti toiveen että samanlaista saataisiin Suomeen.”

Kansanlähetyspäivillä Ryttylässä 6.–8.7.2018 Eero Junkkaala käsitteli kanavassaan armolahjoja [UT 26.7.2018]. Päivillä oli myös New Wine -tapahtuma¹¹ [UT 26.7.2018].

UT 13.7.2018. Riku Rinne¹²: Tien poskesta

UT 26.7.2018. Mika Tuovinen kertoo kolumnissaan kiertäneensä kesäjuhlilla, mm. juhannuskonferenssissa (helluntailaiset) ja New Wine -kesätapahtumassa¹¹. (Vrt. Jari Kekäle: ”Minä en käy helluntaiseurakunnan kokouksissa, koska meillä on eri tunnustus.” [UT 27.10.2016])

UT 26.7. ja 9.8.2018: Mainos John MacArthurin kirjasta Vierasta tulta, Datakirjat 2017. Suositteijoina Matti Leisola, Hannu Väliaho ja Pekka Reinikainen

UT 26.7.2018. Hannu Väliahon kirjoitus Nykyajan apostolit ja profeetat. Viitaten Mark Aldridgen luento Ryttylässä 27.4.2018 (UT 4.5.2018, ks. edellä) kritisoin apostolin virkanimikkeen käyttöä nykyaikana ja totesin, että nykyisten profeettojen profetioita luonnehtivat virhepäätelmät, heikkoudet ja suoramaiset valheet. Käytin lähteenäni John MacArthurin kirjaa Vierasta tulta. Otin myös esille oman kokemukseni väärästä profetiasta. (Jatkoartikkeli UT 16.8.2018)

UT 9.8.2018. Timo Pöyhönen Hengen uudistus kirkossamme ry:n uudeksi puheenjohtajaksi.

UT 9.8.2018. Kai Niemelän¹³ vastine kirjoitukseeni 26.7.2018. Hänen mielestään nimityksiä apostoli ja profeetta voidaan aivan hyvin käyttää nykyisinkin. Eikä ole ihme, että profetia on epäpuhdasta – sanoohan 1. Kor. 13:9, että profetoimisemme on vajavaista. Kuitenkin vajavaisen tulkitseminen epäpuhtaaksi on virheellistä, ks. www.kristitynfoorumi.fi/armonlahjat3_4.htm.

Vastineeni: Lähetin UT:lle alla olevan vastineen.

Vielä apostoleista ja profeetoista

Kai Niemelä ei kirjoituksessaan Apostoleista ja profeetoista (UT 9.8.2018) näe mitään ongelmaa siinä, että nimityksiä apostoli ja profeetta käytetään nykyisinkin. Perusteluksi hän sanoo, että Jumala on antanut myös nämä lahjat seurakunnalleen (1. Kor. 12:28–29; Ef. 4:11–12).

Apostolit ja profeetat mainitaan myös jakeessa Ef. 2:20. Sen mukaan he muodostavat seurakunnan perustuksen (Kristuksen ollessa kulmakivenä). He saivat Jumalalta uuteen liittoon kuuluvan ilmoituksen ja julistivat sitä. Apostolit ja profeetat ovat näin ollen Jumalan ainutkertaisia lahjoja Kristuksen seurakunnalle. Jos joku meidän päivinämme asettuisi heidän rinnalleen ja rupeaisi muuttamaan heidän laskemaansa seurakunnan perustusta, se olisi aivan käsittämätöntä röyhkeyttä ja vakavaa harhaa (1. Kor. 4:6; Ilm. 22:18–19).

Näin on kuitenkin käynyt. Karismaattisen liikkeen piirissä profeetan virka otettiin käyttöön 1980-luvulla ja apostolin virka 1990-luvulla. Vuosituhannen vaihteen tienoilla käynnistyi Uusapostolinen liike (tarkemmin: Uusi apostolinen reformaatio) C. Peter Wagnerin aloitteesta. Siihen kuuluvat apostolit ja profeetat väittävät saavansa Jumalalta suoraa ilmoitusta ja vääristävät näin Raamatun totuutta. Liikkeen tavoitteena on saada valta-asema

kristikunnassa ja alistaa koko maailma poliittisesti sen apostolien ja profeettojen vallan alaiseksi. Kaiken tämän on määrä valmistaa tietä Kristuksen paluulle.

Uusi apostolinen reformaatio on levinnyt eri puolille maailmaa. Se vaikuttaa laajalti myös Suomessa (puhujavierailut, suomennetut kirjat, Healing Rooms -toiminta ym.).

Hannu Väliaho

Lähde: www.kristitynfoorumi.fi > Näkökulma 2: Uusi apostolinen uskonpuhdistus – NAR, superapostolit

Vastinettani ei julkaistu. (Olin v.1964 mukana perustamassa Uusi Tie-lehteä. Lehti perustettiin kouluneuvos Martti E. Miettisen aloitteesta. Sana ja Kotimaa eivät enää suostuneet julkaisemaan hänen kriittisiä kirjoituksiaan. Hänelle oli pantu kuonokoppa, kuten hän totesi uuden lehden syntysanoissa. Ja nyt Uusi Tie pani minulle kuonokopan, kun yritin varoittaa vakavasta harhasta, joka kolkuttelee ovillamme. Aikoihin on eletty!)

UT 16.8.2018. Bill Hybels -skandaali seurausvaikutuksineen

UT 23.8.2018. Leo Mellerin muutos tunnustukselliseksi luterilaiseksi

Matti Leisolan kirje Hannu Väliaholle 1.9.2018. Saatuaan tietää, että vastinettani ei hyväksytty Uuteen Tiehen, Matti Leisola kertoi mm.: ”Tätä kehitystä olen seurannut jo pitkään. Esimerkiksi Eero Junkkaala kutsui STI:hin karismaattisia puhujia jo 20 vuotta sitten. Seinäjoella Kansanlähetyksen linja on jo pitkään ollut lähellä helluntailaisuutta.”

UT 6.9.2018. Matti Korhonen: ”Me uskomme ihmeisiin, muttemme kaikkiin ihmeisiin.” Etiopian Mekane Yesus -kirkko karismaattisena luterilaisena kirkkona.

UT 20.9.2018. Leif Nummela: Miten löydän oman armolahjani?

UT 20.9.2018. Daniel Ebeling: Kansanlähetyksessä tarvitaan identiteetin rakentamista (ollaan yhteyksissä vapaisiin suuntiin ja karismaattisuuteen, mutta kirkko koetaan vieraaksi). Nooa Saari: ”Nuori sukupolvi on melko yhteiskristillistä ... moni ajelehtiikin opintuulten heiteltävänä... Kansanlähetyksen hengellinen identiteetti on sekava... kirkon kanssa ollaan liikaa naimisissa.”

Per-Olof Malkin kirjeestä Hannu Väliaholle 20.9.2018: ”Olin järkyttynyt kun luin, ettei sinun kirjoitustasi julkaistu UT:ssä.” (Per-Olof Malk oli UT:n ensimmäinen toimitussihteeri.)

UT 22.11.2018. Asko Matikka: ”Syntien anteeksianto on ... vasta preludi, alkusoitto. Se on portti, jonka kautta meille avautuu armon mittamattoman ihmeellinen ja moniulotteinen maailma.” (Vrt. Luther: ”Missä syntien anteeksiantamus on, siellä on elämä ja autuus.”)

Rukouskonferenssit 2014–18

Karismaattisuus on ollut Kansanlähetyksessä esillä varsinkin rukouskonferensseissa, joita on pidetty Ryttylässä vuosittain huhti-toukokuussa. Karismaattisesti suuntautuneita puhujia: Kai Niemelä¹² (2014–18), Riku Rinne¹² (2014–16, 2018), Antero Laukkanen⁴ (2015,2017, 2018), Jukka Jämsén⁹ (2014, 2016, 2018), Johanna Sandberg¹ (2016, 2018), Leena Lehtinen (2014), Marko Huhtala¹⁰ (2015), Janica & Miika Kaunismäki¹⁴ (2017), Mark Aldridge⁸ (2018). Ylistys/musiikki: Sakari Heikkilä (&Band) (2014–15) ja Verkosto Kollektiivi (2017–18).

Rukouskonferenssit netissä ja Uudessa Tiessä:

2014: <https://web.facebook.com/events/289121741238693/>

2015: <https://www.epressi.com/tiedotteet/uskonto/ela-ihmeessa-rukouskonferenssi-ryttylassa.html>.

2016: <http://kansanlahetyksopisto.fi/calendar/kategoria/perheleiri/2016-05-14/> (”Emme ainoastaan puhu, vaan myös käytämme armolahjoja, rukoilemme ja ylistämme.”), UT 19.5.2016

2017: <http://kansanlahetysopisto.fi/event/rukouskonferenssi-kansakuntamme-herra/>.

2018: <http://sekl.fi/event/rukouskonferenssi-2018/>, UT 8.3.2018 (etukäteisilmoitus: ”Kaikkien aikojen paras rukouskonferenssi” – lainausmerkit alkuperäisessä tekstissä) ja 31.5.2018.

Yhteiskristilliset evankelistapäivät

Vuosittain vietettävien yhteiskristillisten Evankelistapäivien ilmapiiri vaikuttaa myös Kansanlähetyksen evankelistoihin ja heidän välityksellään koko liikkeeseen. Päivillä on melko voimakas helluntailais-karismaattinen painotus, ks. <http://www.tv7.fi/vod/series/253/> (esim. Armolahjat voimavarana). Päivillä ovat puhuneet mm. Antero Laukkanen⁴, Jukka Jämsén⁹, Leena Lehtinen, Alpo Renko¹⁵ ja Marko Selkoma¹⁶. Em. esityksestä Armolahjat voimavarana käy esille, että eräs SEKL:n työntekijä oli ollut varsin läheisissä tekemisissä Selkomaan kanssa. – Evankelistapäivät Uudessa Tiessä: 2014 [UT 14.8.2014], 2015 [UT 13.8.2015]

Loppukaneetti

1. Viime vuosina Kansanlähetyksen on kallistunut kiihtyvällä vauhdilla karismaattisen liikkeen – jopa kolmannen aallon (New Wine) – suuntaan.
2. Uusi Tie on tarttunut veitsenterävästi harhoihin oikealla – liberaalilaidalla. Harvemmin lehti on kajonnut harhoihin vasemmalla – helluntailais-karismaattisella puolella.
3. Juhani Aitomaa, www.kristitynfoorumi.fi -sivuston toimittaja, joka on seurannut karismaattista liikettä noin 30 vuoden ajan, on todennut: ”Karismaattinen liike on tätä nykyä sellaisella tolalla, että vain Jumala voi sen puhdistaa (jos se on enää edes mahdollista). Monet uskovat saastutuksen ulottuvan jo niin syväälle, ettei liike ole enää pelastettavissa. Ehkä niin, mutta siinä on mukana kuitenkin monia ihmisiä, joiden silmät voidaan avata. Ja meidän asiamme on tavoittaa heidät. On kuulutettava: ’Lähtekää pois heidän joukostaan.’” <http://www.kristitynfoorumi.fi/johnsonna.html>
4. John MacArthur: ”Olen vakuuttunut [siitä], että karismaattinen liike avasi ovet suuremmalle teologiselle harhalle kuin mikään muu opillinen harha 1900-luvulla – mukaan lukien liberalismi, psykologia ja ekumenia... Kun kokemuksellisuus saa kerran jalan oven väliin, niin kaikki mahdolliset harhaoppien ja inhottavuuksien muodot ratsastavat kirkkoon... Karismaattinen teologia on aikamme vierasta tulta, eikä protestanttisilla kristityillä ole mitään asiaa veljeillä sen kanssa millään tasolla.” [Vierasta tulta, s. 252]
5. Kansanlähetyksen yrittää sovittaa yhteen luterilaisuutta ja karismaattista liikettä, jotka kuitenkin ovat yhteen sopimattomia (Carl Fr. Wislöff). Siksi sen teologinen profiili on varsin epämääräinen.

Viitteet

1. Johanna Sandberg on Hengen uudistus kirkossamme -yhdistyksen yhteisöinspiraattori.
2. Alfa-kurssilla on torontolainen tausta, ks. <http://www.kristitynfoorumi.fi/alfakurssi.htm>, <http://www.kristitynfoorumi.fi/phviikonloppu.htm>
3. Healing Rooms -liike kuuluu Uusapostoliseen reformaatioon, ks. www.kristitynfoorumi.fi > Näkökulma 2: Uusi apostolinen uskonpuhdistus – NAR, superapostolit.
4. Antero Laukkanen on mukana Healing Rooms -liikkeessä (ks. viite 3).
5. Tapio Syrjätie: ”Ruben [Förare] rohkaisi kokeilemaan [kielilläpuhumista eli glossolaliaa]. Ja kun aloin, se oli sellainen afrikkalainen kieli. Muut nauroivat, kun puhuin sillä kielellä. Niin pyysin, että ’saisinko Herra toisen kielen’. Ja Herra antoi lähes ranskalta kuulostavan kielen.” Kommentti: ”Glossolalia ei ole kieltä. Yksikään koskaan tutkituista

glossolalia-näytteistä ei sisällä piirteitä, jotka edes viittaisivat niiden heijastavan jonkinlaista kommunikaatiojärjestelmää.” [William Samarin, ks. Vierasta tulta, s. 144]

6. Sisäinen parantuminen on arveluttava tekniikka, ks. Dave Hunt, T.A. McMahon, The Seduction of Christianity, Harvest House Publishers 1985, s. 171–188; <http://www.kristitynfoorumi.fi/outojayhteyksia.htm>
7. Hillsong-liike on äärikarismaattinen, ks. <http://www.kristitynfoorumi.fi/pdf/0418.pdf>
8. Mark Aldridge on Englannin anglikaanikirkossa vaikuttavan New Wine -liikkeen kansainvälinen johtaja (ks. viite 11).
9. Jukka Jämsén on ollut mukana Hengen uudistuksen johtokunnassa ja kuuluu New Winen johtajistoon. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/jukka-jamsenille-rukous-jokapaivaista-leipaa/>, <http://www.newwine.fi/mika-on-new-wine/johtajisto/>. Ks. myös Vesa Ollilaisen arviointi hänen kirjastaan Pelkkänä korvana (Karas-Sana 2018) Perustalehdessä 6/2018.
10. Marko Huhtala on Hengen uudistus kirkossamme -yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja. <https://www.epressi.com/tiedotteet/uskonto/ela-ihmeessa-rukouskonferenssi-ryttylassa.html>
11. New Wine -liike kuuluu karismaattisen liikkeen kolmanteen aaltoon (ihmeet ja merkit), ks. <https://www.new-wine.org/about>
12. Riku Rinne johti Markku Koiviston kanssa Nokia Missiota liikkeen kukoistuksen alkuaikana.
13. Kai Niemelä on Etelä-Pohjanmaan Kansanlähetyksen piiri johtaja.
14. Kaunismäet ovat Last Reformation -liikkeen suomalaisia aktiiveja, ks. <http://www.kristitynfoorumi.fi/lastreformation.html>
15. Alpo Renko oli aikoinaan Niilo Yli-Vainion ”oikea käsi”.
16. Marko Selkoma on helluntailainen julistaja, joka korostaa karismaattista parantamista sekä ”ihmeitä ja merkkejä”, www.kristitynfoorumi.fi > Näkökulma 2. Hän tuo kirjassaan Askeleet yliluonnolliseen, Aikamedia 2012, esille amerikkalaisia äärikarismaattisia opettajia kuten Tommy Tenneyn ja Bill Johnsonin, <http://www.kristitynfoorumi.fi/jumalanleipa.html>. Ks. myös <http://ceta.nettisivu.org/2014/02/21/marko-selkoma-askleet-yliluonnolliseen-kirja-arvio/>